

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Égészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKET FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter Izsák és Weisz Herman tőzsdéjében.

Havranek József.

Mintha átok ülne az ő-i lészken, teltte kóvályog folyton a vészmadár s rémes huhogásával legjobb hitében rendíti meg a közönséget. Mintha mesterséges kéz igazgatná az utca könnyelmű szavát s rettenetes a szó hatalma, mely sokszor meggondolatlanul, ész és szív nélkül itéli el az utcára dobott áldozatot, melynek tetemnek hitt teste felett legutóbb a város polgármesterének a neve lebeg. Ő az, Havranek József! Nézzétek, a köveket miként szórják ellene! Halljátok az utca szavát: Halál reá! Feszítsétek meg! Vesznie kell! S még mielőtt törvényt ülnek felette, ki mondják a rettenetes ítéletet és aztán — „meghalt“, kiáltja a gyilkos kar. Átkos szó süvit feléje, becsületén osztozkodnak.

S kik teszik mindezt? A megtévesztett magyar szó, a nép szava, a sajtó híján a suttogó közvélemény. Ugyanaz hát, a mely hajdan volt. A helytartó tábornok kormánypálczával, nagytróró farizeusok s együgyűek, kik nem tudják, mit cselekszenek!

S mit vétett ez az ősz alak, hogy ily lesújtó a nép ítélete? Tudja és tudta az, ki piacra vitte a bűnét, ki a sárba rántotta, hogy megharcolja, meggyalázza őt. Tudta jó!, hogy a régi rendszer medrében teremtett kényszer adta kezébe az eszközt, hogy torma hibába esve bűn és bűnözési

szándék nélkül a bűnösök bélyegét nyomja a saját homlokára. Ha vétkezett a polgármester, lakoljon érte! Ha visszaélt a megajándékozott bizalommal, megérdemli a sorsát! Ha igaz az, hogy sikkasztott, a mint azt napok óta szárnyra kapta a hír, számára csak az égben lehet irgalom! De ha nem, ugy ki kell kutatni a hiradó homályba burkolt alakját, ki kell állítani szegény-szemre a becsület-rablót, mert nem lehet, nem szabad, hogy szenny érje büntelen azt a személyt, kit bizalmi székébe a bizalom helyezett. Ezt kívánja a polgármester hivatali állása, szükség szerinti tekintélye s kívánja a nép hite, mely a vészhiir nyomában megrendült. S ha talán a hivatali esküben gyökeredző titokszegéssel párosul a becsület ellen intézett utcai támadás, sokszoros a bűne a törvénysértőnek s így kell, hogy büntetése is olyan legyen.

Az igazság szeliden intó szavára fölérez a lélek, föl is emelkedik s gyönyörét többé nem a pizskoban keresi. Ha a polgármester ügye, melyről lapunk más helyén részletesen beszámolunk, a törvény rendje és módja szerint elintézését nyer, a kötelességét híven teljesítő tisztviselő általános elismerést érdemel. Az a körülmény azonban, hogy a tévedés, mondjuk a bűn szinte hihetetlen formában került piacra, a kedélyeket, ha csak egy időre is felizgatta, a tisztviselői tekintély értékét, melyre

főleg városunkban van nagy szükség, csökkentette, mondom, ez a körülmény még a kötelesség pontos teljesítésének bábéjait is — talán jogtalanul, érdemtelenül, de megnyirbálja. S ha talán a sandaszemű irigység, sőt nagyravágyó, hatalmi törekvések szárnya szegett munkáját hinné valaki settenkedni ez ügy mögött, nyújtassék mód és alkalom a kérdés olyatén megoldására, mely megnyugvást kelt.

Midőn e sorokat írjuk, nem akarunk a hatalom vazallusai közé szegődni, az igazságot keratjuk, keressük s míg ez hirlapirói kötelességünk, addig másrészt jóhírének vesztét sinyló városunk jól felfogott érdeke. S ha küzdünk az urlógó hatalmi tulkapások ellen, felemeljük az igazságos védelem szavát, valahányszor nemtelen harc folyik bárki személye ellen. Mert levetkőztetni bárkit becsületéből, azután megőlni lelkileg, testileg is, sőt mindezeket megcselekedni akként, hogy az utca szemetébe dobván valakit kedvüket tölthessék rajta azok, kiknek nem tetszett, ez szegylene, gyalázata annak, a ki kellő ok híján megtette.

Havranek József kir. tanácsos, polgármester pedig, ha még nem okult a multon, okuljon a jelenen.

Hol vannak most barátai, a kik ismerték, tudták tévedését, hisz nem mai keletű? Hol van a pártja, hivei, kik a megpróbáltatások idején, midőn kiemelke-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Az én dalom...

*Az én dalom csak tiszta ábránd,
Nem cifra szó, hazug beszéd,
Mit a világ repesve áhit
S tolongva kapkod szertesztét.*

*Nem dalolok én a világnak,
Nem érti azt minden kebel,
Ha egy kopott, útszéli koldus
Szép tündérlányról énekel.*

*Hir, kincs habár a dal jutalma,
Szűkölködésben élek én;
Csak egy hü szív igaz szerelme
Minden kincsével az enyém.*

LIPUSZ.

A dezentor.

Honnan tudnám én, hogy miről gondolkozott káplár ur Veress, a míg a vártaszoba asztalára könyökölve nézett is, még nem is a levegőbe. — Ha tudnám, se mondanám, mert igazán nem volna érdemes a szóra. Hiszem én, hogy lehetnek emberek, a kik ha ábrándoznak, arról csinálnak maguknak képet a semmisségbe, hogy két csillag mellé jön egy harmadik, a jobb kézre az eltöltött manipuláció után egy zsinór jön, majd lesz a czug mellett számára egy külön szoba, majd lesz díneztrémiüm, egy szóval majd nyugodalmas őrmester lesz az emberből; hiszen vannak még ilyen emberek; de hát ez az ábrándozás nem ábrándozás, nem érdemes a szóra.

Káplár ur Veress nézte a fakó ablaküveget, az asztalt meg egyebet anélkül, hogy nézte volna s ha e perczben es életének bármely perczében arról gondolkozott volna, hogy neki kedélye is van, azt bizonyára savanyunak kellett volna képzelnie.

Káplár ur Veress fölzavarták a gondolkozásából. Egy rendőz meg egy katona dezentort fogott az utcán, a napos hadnagy a vártaszobába küldötte, míg átszállítják a térparancsnokság épületébe.

— Tegyétek be az áristomba, mondotta a káplár.

— Igen, de az tele van.
— Hát várjon itt, üljön le a priesre.

A dezentor leült és hallgatott, a katonák körülvették és nézték.

Egy közönséges utász-katona volt, semmi bajusza, semmi szakála. A szemefehérje vörös volt az ámatlanságtól s az izgatottságtól. A kezét a két térde között felölgatta, néha tördelni kezdte.

Káplár ur Veress visszaült az asztal mellé és hallgatott. Egyszerre feiszökött s oda állott a katona elé, a többit elriogatta onnan.

— Miért szöktél meg? Nem tudtal, hogy így is, ugy is elfognak? kérdezte nyersen.

— Nem akartam én megszökni, káplár ur instálom.

— Ezt mindegyik ugy mondja. Nem te, de a lábád! Becsuknak! Ül le!

— Bár agyon lőnének, sóhajtotta a fu.

— Kapsz vagy husz hónapot! Kinek hívnak?

— Husz hónapot! Oh, jaj, jaj! Ha az anyám megtudja, ha az apám megtudja! Bár csak agyon lőnének. Én azt hittem, egy néhány hetet kapok.

— Mikor szöktél el!

— Nem szöktem én, nem szöktem én, káplár ur. Ma két hete egy kicsit elkéstem, öt perczet 9 óra után. Nem mertem bemenni a kasszányába, féltem a káplár urtól, mindig vert.

A puskatussal mindig verte a lábam szárát, máskor a mellemet ütötte meg, itt, a hol nincsen borda. Azt hittem, megfulladok. Féltem, elbódorogtam. Másnap még inkább féltem. Ugy jártam, a míg a pénzemből tartott. Ma el akartam magamat veszteni. Így akartam csinálni.

dett a vészek felcsapó hullámaiból, tapsokkal fogadták? A kikért talán politikából, de erejét túlhaladó jóssággal fíradott és áldozott? Hol vannak a kéző-ókra járó pártfogoltak? Hol vannak tisztviselői, kikkel szemben legnagyobbbsá az engedékeny telebbvaló volt? Nincsenek! Mert saigor nélküli jósságával tekintélyes hatalmát is odaadta!

Elvárjuk *Fiáth Pál* báró főispántól, hogy e szomorú helyzetben megtalálja az igazság fonálát, éles szemmel tekint bele ebbe a zürzavaros tömkelegbe s vassziorral vet véget a tarthatatlan állapotnak.

A Magyarországi Kath. Körök Országos Szövetségének alapszabályai.*

A Magyarországi Katholikus Körök Országos Szövetségének mult évi közgyűlése *elvéleg* kimondotta, hogy a Szövetség alapszabályait módosítani kívánja.

Ez ügyben a Szövetség Elnöksége f. évi február hó 15-iki beltelezéssel felszólítást intézett a Szövetség kebelébe lépett összes kath. körökhöz, hogy azoknak véleményét az alapszabályok módosítása ügyében kikérje.

A székesfejérvári belvárosi kath. kör válaszmánya f. évi március hó 7-ikén tartott ülésében hosszasan és behatóan foglalkozott e felhívással, illetőleg az alapszabályok módosításának kérdésével s egyhangulag ama nézetének adott kifejezést, hogy e kérdés annyira fontos, mondjuk országos érdekű, hogy mint ilyen, méltó arra, hogy azzal a Szövetségbe lépett minden kath. kör behatóan foglalkozzék.

A székesfejérvári kath. kör válaszmánya azon véleményben van, hogy a Szövetség élére helyezett budapesti kath. kör jövőendő „*változó estélyei*” alig nyújtanak mindenkor elegendő garanciát arra nézve, hogy az, mint a Szövetség privilegiumokkal tulságosan felruházott

* Felhívjuk katolikus köreink és tisztelt kath. lapársaink figyelmét az ezen közleményben foglaltakra s az utóbbiakat felkérjük e sorok esetleges átvételére.

Ezzel kibuzta a széles kést s mellének szegezte.

— Szamar! — Vegyétek el tőle, még bajt csinál.

A dezentor szó nélkül átadta a katonának s a hüvelyét is leoldotta.

— De nem mertem evel a pionier karddal; buta, nem éles; revolverre meg nem volt pénzem, pedig azt szerettem volna. Ugyis jelentkezni akartam. Ugybár, ha katona fog el, nem kell érte fizetni? En ugy hallottam, hogy nem kell. Mert ezt a rendört csak ugy hivta segítségül a firerem. Megismert az utcán... Oh, én Istenem, én Istenem.

— Szerencséd, hogy nem adtad el a mundirodat, az enyhít valamit. Azt is mondd el ott, a hova visznek, a mit most mondttál a káplárodrol. — Ha igaz. A mi igaz, mindent mondj el. — Regruta vagy? — Ahogy igaz, ugy mondd; ha a káplárod ütött, az jó lesz.

— Oh, óh! Lehajtottá a fejét s kezét fordélte. Belenyult könyökig a köpönyegébe.

Szomorú egy katona volt. A köpönyeg oldalfegyver nélkül oly nagyon szomoruan lóg a katonán, mintha föbe löni vinnék.

— Káplár ur, — mondta egy idő mulva, — még van két krajczárom, engedje meg, hogy egy levező-lapot hozzanak, hogy megírjam haza. — Mosolygott, a mikor ezeket mondotta s a két krajczárt a káplár felé nyújtotta.

— Nem szabad; kérd meg a hadnagy urat, ő megengedheti, mondotta kurtán.

De erre már nem volt ideje a dezentornak, mert jött utána az eskort, hogy elvigye.

— Hova visznek? kérdezte.

főintéző faktora annak ügyeit mindenkor oly módon, oly irányban és szellemben fogja vezetni, mint azt a kath. körök missiója, a magyar katolicizmus jogos érdekei feltétlenül megkövetelik. A válaszmány nézete szerint a Szövetség kebelében létező kath. körök ugy a vezetés, mint a szavazatok számárnya tekintetében annyira alárendelt helyzetben vannak a budapesti kath. körrel szemben, hogy ez a Szövetség összes ügyeiben mindenkor feltétlenül domináló szerepet játszhatik. E körülmény aunal jobban megfontalandó, mert feltéve azt, (mi tekintettel a főváros különleges viszonyaira, épen nincs kizárva) hogy a fentnevezett körben a „*változó estélyek*” következtében oly irányelvek jutnak felszínre, melyek a közérdekeknek kevésbé felelnek meg; semmi sem biztosítja többé a Szövetséget arról, hogy eredeti magasztos céljától épen a budapesti kör prepotenciája folytán el nem téríttetik. A vidéki kath. körök a régi alapszabályok fenntartása esetén a leegyenesebb uton vannak arra nézve, hogy nem ugyan helyi, különálló, de együttes, országos működésükben a „*változó estélyek*” folytán könnyen bekövetkező helytelen vezetés következtében megbéníttassanak.

Ezen gondolatok vezérelték a székesfejérvári belvárosi kath. kör válaszmányát akkor, midőn a jelzett napon tartott gyűlésében határozatképen egyhangulag kimondotta, hogy:

1. a Szövetség jelenlegi szervezetének fenntartását nem helyesli, s annak mielőbbi megváltoztatását sürgeti;

2. a budapesti kató. kör a Szövetséget alkotó többi kath. körökkel csak egyenlő jogokkal bírjon (6. §.);

3. a Szövetség tisztikara mindenkor teljesen önállóan s a budapesti kath. kör tisztikarától függetlenül alakíttassék (7. §.);

4. a budapesti kath. kör szavazatainak száma a többi körök szavazatainak arányában állapíttassék meg, illetőleg a jelenlegi szám (10) redukáltassék (4. §.);

5. ugyanezen elv az igazgatótanács megválasztásánál is érvényesüljön. (11. §.)

— A Platzkommandóhoz.

— A Platzkommandóhoz! — Kaczagott, mintha csiklandozta volna valami.

Valamelyik utána kiáltotta:

— Jájr szerencsével!

Káplár ur Veress visszaült az asztal mellé; nem volt meglegedve magával. Egyszer csak rákiáltott az egyik legényre akkorát, hogy az majd nyavalyássá lett ijedtében.

— Hát nem mondtam, hogy hozz levelező-lapot.

Katona nem szabad, hogy nemet mondjon az előjárójának; a legény csak azzal szabadkozott, hogy nem kapott rá pénzt.

— A mit dobányra adtam, azzal papirost hozz, levélburitékot, meg bélyeget.

Ő maga meg utána szaladt az eskortnak; ugyancsak szaladt, a mig utolérté.

— Az árgyflusát! — mondotta a vezetőnek, — a dezentor nálam volt s azt sem tudom, minek hívják, hogy beírjam a rapportba. Ugy megfelelkeztem a dologról, mintha csak regruta volnék. — Mi a neved?

— Lukács Mihály.

— Hát az apádé?

— Azé is.

— Hol laktok?

— Nagy-Iklódon, a vasut mellett.

— Nem kell ezt a rapportba beírni, magyarázta a vezető.

— Mit tudsz te ahhoz! mordult rá káplár ur Veress; és loholt vissza, nehogy baj legyen a vártánál.

Kovács Dezső.

Végül a válaszmány utasította a kör titkárát, hogy e határozatait minél előbb írásbelileg közölje az Országos Szövetség Elnökével.

Hazai ipar.

Gyermekkoromban szülőhelyemen hétről-hétre egy bizonyos napon beállított egy körülbelül 23-24 éves zsidó fiu, tolvaj taligáját s kiabálva: „*händlé, händlé was, alte Lump'n!*” Vala pedig a taligáján egy-két zsák, abban tü, czérna, pántlika, apró rézgyűrűcskék gyermekek számára, gombok, und lauter zolche Zachen. Ugy hivtuk mi gyerekek, hogy „*furulyás zsidó*,” mert minden harmadik, negyedik ház előtt megállott s faspáján iparkodott e'fújni a „*körösi lányt*.” Később, mikor az egyetemről ugy haza látogattam, hát az én zsidóm már lóval, kocsi-val járta a falut, a kocsin pedig már sok mindentéle volt. Ezelőtt két esztendővel voltam utoljára otthon, s'ába kerültek a régi ismerősök, kinek mi lett a sorsa, stb? Akkor hallottam, hogy bizony ennek meg annak a nagy gazdának 100-150 hold földje, háza a mi ismerős furulyás zsidónk kezében van, hogy az bizony gazdag földes ur s X. városban éli világát.

Mi köze ennek a hazai iparhoz? fogják kérdezni. Nagyon sok. Megmondom röviden. Ezen a mi szőnyű mód hangzotatott hazai iparunkon gazdagszik a kazár; s mi a mi hazai iparunkra büszke, orunknál tovább nem látó magyarok teljes erőnköl a gymnáziumokban használatra rendelt hazai plajbászok és irkákttól kezdve a *hazai ipar* bélyegével megstemplizett cizlinder-kalapig, a sárgaczipőtől a frankfurti virschlig partoljuk, hol muszájból, hol hazaszeretettből a mondva csinált hazai ipart, hogy csak ugy könnyezik bele a szemünk. Mephisto pedig nevet a hátunk mögött, hogy *saintén* könnyezik bele a szeme.

Beszéljenek a tények! Szálló igévé lett néhány év óta a különféle kereskedésekben a hazai ipar, főleg azok szájában, a kik szegény hazánkban irgalmatlanul körmeik közt tartják a kereskedelmet s az állítólagos hazai iparcikklekt elárúsítási jogát. Tehát partoljuk a hazai ipart! A hazai iparral nagyra lévő magyar pedig lépze meg, a közönséges nép épen ugy, mint a városi. A hazai portéka, ugy mondja jobb, s azért drágább is. A tévutra vezetett és felíteltett közönség pedig mit vesz? Külföldi, a fővárosba és onnan, vagy pedig egyenesen külföldről a vidéki városokba ládászámra érkező *póvli*. A liferáló pedig renomált (?) zsidó nagykereskedők Ausztriából megtudja az ég, honnan. Az élelmes magyar (?) kereskedő elég olcsór veszi s óriási haszonnal adja a *hazai gyártmányt*. Megtörténik nagyon sokszor az is, hogy vidéki városok ruha-, czipő-, kalap- s egyéb kereskedők fővárosi nagykereskedőtől hozatják a *hazai iparcikkleket*, ezek pedig hozatják *Bécsből*. Élelmesnek kell lenni! Hány, de hány kereskedésben fordultam meg, hol az embert szinte elbódítja a tömérdek *hazai iparcikk* égbekiáltó kínálása és dicsőítése, sőt az üzlet különféle szembe-tünő helyein széles papirszalagokon vagy táblákon nagy aranybetűkben olvashatja a vevő: *hazai iparcikkleket, hazai gyártmányt*. Később, kissé megismerkedve a kereskedőkkel és a viszonyokkal, majd bizalmasan, majd véletlenül megtudtam, hogy a princzipális ur Bécsből kapja a *hazai iparcikkleket*.

Nem régen panaszkodott egy napi lap, hogy legjobb dohánynakott és szivarainakott olcsó pénzen kiviszik Ausztriába. En meg azt mondom, viszontszolgálat fejében mi ide kapjuk bizonyos kereskedők élelmesége révén a külföldi iparcikkleket *összes póvliját* drága pénzen. De hisz' nem is hiába találták ki ránk, hogy *vakulj magyar!* Olcsón venni, méreg drágán eladni a rossz vagy közepes portékát, — s csodálkozzék valaki azon, ha gazdagszik az országban a kazár, ha a bukótélben lévő keresztény üzlet tőszomszédságában jobbról is, balról is megszedi magát és ura lesz.

Fővárosunk, ugy mint vidéki városaink főbb utcái tele vannak ruhakereskedésekkel.

Mesés olcsósággal vásárolhat sokszor az ügyes vevő. Minden rubadarabon ott kaphatja az ember: *hazai ipar*. Pedig alig van ott egy pár rongyos nadrágszár, a melynek posztója, szövete itthon készült volna, vagy itthon csak meg is varrták volna. A zsidó ruhakereskedők élnék, gyarapszanak, a mellette és körülötte lévő magyar szabóüzletekben és műhelyekben pedig kioldódnak, vergődnek a mindennapi kenyérért. Nincs munka, vagy jobban mondva a szegény ember nem állja ki a konkurencziát. A kisiparos felségélyezése érdekében azonban nagyokat kontemplálnak és még nagyobbakat mondanak odafűt; hisz önékik nem szabad alaposan tudomásul venni a baj okát!

Vettem kalapot jó drágán, 4 frtért. Rádicsérték, hogy hazai gyártmány, rajta volt a bélyegzés, mint kalapokban szokott lenni, a bélyeg alatt: *hazai ipar*. Később ismét vettem kalapot vidéki városban, szintén elsőrangú üzletben. A kereskedő megnézve régi kalapomat s megtudva hol és hogy vettem, nagyot nevetett s behizonyította, hogy ez bécsi zsidó nagykereskedőtől származó kalap, melynek nála 1 frt. 50 kr. a nyeresémes ára. Tessék! Czipóvásárlással is így jártam néhány or. Rajtam kívül pedig százezren.

Két esztendővel ezelőtt a vasuti kupéban volt alkalom végighallgatni három kereskedőnek bizalmas beszélgetését és gseftelését. Nem is sejtették, hogy értem galicián anyanyelvüket. Az egyik czipókereskedő volt L. városából, kettő pedig végéc. Mindkettő czipóba utazott, az egyik bécsi, a másik egy prágai czég képviselője. Ezek aztán feldicsérték a hazai ipart! Honnan veszi Weiss ur a portékáját? Kérni a prágai képviselőt. Persze német dialektusban szólnak egymáshoz. Három, meg négy helyről is hozatom, felelé s meg is mondta a gyárakat. Hát miért olyan messziről, miért nem inkább Pestről, ettől, meg ettől? „Gott behüt,“ felelt szüntén ijedten erre Weiss ur, „wer wird köfn a ungárische Waare? Drága és nem jó.“ Meg-e az üzlete? Weiss: Meg vagyok elégedve. Röviden: az egészből kiült, hogy Weiss urnak egy pár czipó a javából kerül 2—2 frt. 50 krba, ő meg árusítja mint hazai gyártmányt 5 és 6 frtért.

Mellette még eldicsekedett, hogy üzlete nem az utolsó üzlet a városban s hogy üzlete mellett még műhelyt is tart, mert így a javításokat is biztosítja magának. Ily módon kereskedik a magyar vevőközönség a hazai ipar felségélyezése körül. Ily körülmények között aztán elhiszem, hogy örvend Jeruzsálem népe és ütik a nagydobot a kazár lapok, ha kiadják az ország minden részében, hogy csak hazai gyártmányu plajbászokat és irkakat stb. szabad fogyasztani. Sárgaczipókat, olcsó frakkokat meg czilinder kalapokat, amugyis más külföldről bevándorolt hazai gyártmányukat vesz mindenki, míg a mi magyar czipészeink legfeljebb foltozgatással tengetik életüket, avagy hazai nagyobb czipógyáraknak kölcsönzik olcsó erejüket.

Ad vocem: Krajczár! Nagyon ügyesen készelt dolognak tartom azt az Izrael népének leleményességére valló tényt, hogy néhány év óta rendkívüli súlyt fektetnek krajczáros tárgyak elárusítására, ugyisintén holmi bimust-rált bazár-tárgyak nagyban való eladására. Ja, a krajczárból lesz a forint, krajczárért, vagy mondjuk néhány krajczárért még a szegény ember is vehet, mert hiába a legszegényebb embernek is megvannak a passziói. Egy-egy olyan krajczáros tárgyat megnézve, azt mondjuk csodálkozva, hogy is lehet egy krajczárért ilyesmit előállítani. Pedig ha nézzük a tömeges gyártást, a feldolgozott anyag értéktelenségét s sok más tényezőjét a dolognak, hát meggyőződünk, hogy egy krajczár még igen is nagy ár egy Friss-Ujságnak, egy pakli Emke-gyufának, (egy pakliban van 54—55 gyujtó, kétharmada ennek bizonyára csütörtököt mond) vagy mondjuk egy krajczáros plajbász-uk vagy irkának, tollnak az ára. Hogy igazat mondok, bizonyítja az a tény, hogy ily krajczáros portékák gyártói és árusítói meggazdagszanak. A tisztességes, bár drágább árakat lenyomják a napi szükségletek piacáról, a szegénység vesz leg-többet és fizet is legjobban, hozzá még a nagy

reklám, hogy 50% az Embének, 50% a tanítók házának, az árusítás kenyérkeresetet nyújt sok f glalkozást nem találó egzisztenciának; s a haszon mellett, mit elzsebelnek, még a jótékony-ság anygalainak a nimbusza is övedzi a hom-lokukat.

Igaz, van honi iparunk; de olyan koránt sincs, mint a milyen kellene; sok tárgyban és iparcikkben pedig éppen egy csepp iparunk sincs. A mi van, az csak fölötté kis részében van magyar iparosok kezében, hanem igenis le van foglalva, kötelezve, elnyomva a zsidó nagy- és kiskereskedők által, a mennyiben egyrészt ezeknél a tőke, másrészt mert piacunkat a külföldi ipar csakkeivel árasztják el tetszés szerint a nélkül, hogy csak valaki is ellenőrizné a kvantitást vagy kvalitást, mint a hogy az más államokban igenis megvan. Egy ízben vettem valamit üzletben s kedélyes-kedve a kereskedővel, azt kérdeztem tőle: hát ez is honi ipar? „Magyarizirt, magyarizirt“ volt a tréfás válasz. Igen, javarészből csak *magyarizirt* iparunk van, s e mellett igazi iparosaink szép lassan elkoldusodnak s nem lesz, ha így haladunk, nemsokára magyar ipar-sunk sem.

Tanujuk az ipar terén is a tisztas ipar és kereskedelem ellenségeit, a mi az össze-tartást és reklámot illeti: de mást! A kazár-kereskedő és iparos ismét csak hasonfajtájú kereskedő- és gyárosoktól szerzi be portéká-ját, még pedig korántsem, hogy azzal nekünk, keresztényeknek tegyen szolgálatot. Az olcsó-ság a legtöbb esetben csalfa biztatás. A mi keresztény kereskedők és iparosaink tegyenek hasonlóképen. Ne rimázkodjanak, ne panaszo-gogjanak, hanem legyenek élelmeseek. Bécsben már néhány év óta kimondták a jelszót, hogy: keresztények csak keresztényektől vásároljanak. A tapasztalat mutatja, hogy a bécsiek nem bánták ezt meg, se a kereskedő világ, se a vevő buzónség.

Védekezzünk, tömörüljünk! Az állam nem segíti föl a kisiparost. Ezt ne is álmódjunk. S ha segíti a honi ipart, segíti ott és azokban, a hol s a kiknél viszonzatszolgálatra van kiállítás. Segítsünk önmagunkon. Kindenféle téren szövetkeznek ma már; nem ártana egy kis szövet-kezés az idegen, lelketlen elemekkel szemben ott sem, hol szó van a kisiparosok felségélye-zéséről és ez által, de csakis ez által a magyar hazai iparnak teljesítéséről, érdekeinek előmoz-dításáról s becsületének megővéséről egy itthon, mint más országok eddig is bennünket kinevető kereskedő és iparos világa előtt.

Terezius.

UJDONSÁGOK.

— József főherczeg családjának uta-zása. Klotild főherczegnő leányával Erzsébet és Klotild főherczegnőkkel tegnap délután felszállt az Adria-társaság Buda nevű gőzösére, hogy Palermóba utazzék Kisér-tében vannak: Szirmay grófnő udvarhölgy, Unterauer udvari tanácsos és 14 tagu személyzet. Az „Adria“ a gőzös szalonját pompás virágkeruté alakította át. Az egész hajó a fenséges utasok rendelkezésére áll. Az elindulásnál megjelentek Szapáry László gróf kormányzó és édesanyja, özvegy Szá-páry Gézáné, továbbá Kuranda Emil vezér-igazgató, akik a főherczegnőknek virág-bokrétákat nyújtottak át. A főherczegnő szívélyesen társalgott velük és elismerését nyilvánította Kurandának a hajó pompás berendezéséért. A hajószemélyzet diszben van; az uralkodó család lobogóját azonban a főherczegnő kívánságára nem vonták fel. A Buda egyenesen Palermóba megy, ahova 3 nap alatt érkezik. A hajó folytatja útját Marsellebe, honnét 14 nap mulatán vis-zátérve, Palermóból hazahozza a főherczeg-nőket.

— Ne ítélj, hogy ne ítéltesse! Hogy, hogysesem, nem tudjuk, a városház falai közül rémes hír kelt szárnyra s a hol csak két ember együtt volt, a városház panamájáról, a polgármester sikkasztásáról beszéltek. Ezekről szólt a verzió s így méltán keltett feltűnést a hír, melynek valódiságát senki sem kutatta. Hisz a mul-tak emlékei a hír alaposágát látsz-tak igazolni. Voltak, a kik örömmel fogadták a fáma szavát, a komolyabb elem azonban eltekintett az utcúra dobott személytől s már az első rémhír hallatára kellő érté-kére szállított a kohlományt és sajnálko-zással győződött meg arról, hogy a hiva-talos titoktartás fontosságát — így látszik — egyesek nem tudják megérteni. Mi a tisztviselői, főleg pedig a polgármesteri dekorum ellen indított piaci harczot he-lyesnek, elnyőznek a város érdekeire nézve nem tartjuk s habár a vizsgálat megindítását az ügy tisztázására elmulaszt-hatlan kötelességnek tekintjük, nem he-lyeselhetjük, hogy az ügy az illetékes fórum döntő szava előtt közbeszéd tárgyát képezte. Fontos kötelesség hárul tehát ez esetben Fialth Pál báró főispánra, de meg egyetemlegesen az egész tisztikarra is a hiradó személyének kikutatásában. Mert az a férfiú, a ki a saját családi szemyesét talán kellő tájékozás hiányában is már házon kívül avatlatlanokkal szapultatja, köz-becsülést nem érdemel. Térjünk át a tényállásra. A polgármester 1900. évi december hó 11-én átvett 1385 korona 69 fillér kamatot, mi az árvaház folyó jövedelmét képezi. Ez összeget a jelen évre akarván beutaltatni, nem helyezte azonnal pénztárba s ebből hivatalos czélra 30 esetben teljesített elődázhatlan. sügős esetekben fizetést, mely fizetésről szóló nyugttákat a pénztárba bemutatva, midőn a megfelelő összeg részére visszatért, a fenti összeget pénztárba helyezte. E pénz-ből teljesített fizetésekről kiállított és a pénztár által beváltott nyugtták kelte iga-zolja, hogy a fizetések mikor teljesítettek. A számvevőség egy tagja jelentést tett e hó 4-én arról, hogy a pénz kezelésében lőn pénztárba helyezve, mire a polgár-mester kértére az ő pénzkezelése a főispán és két számvevő által megvizsgáltván, a tapasztalatról ő van hivatalú ítéletet mon-dani, de az elterjedt hírekket szemben — illetékes helyről vett fenti értesülésünk szerint — az igazsághoz híven ki kell je-lentenünk, hogy semmitéle hűtlenség vagy visszaélésnek még árnyéka sem forog fenn. Formai hibát követett el a polgár-mester, a mi azonban a még mindig fennálló régi rendszeren alapszik s nem új keletű, a törvényen szemben az úzus színté — bár törvénytelenül, de törvény erőre emelkedett.

— Szövetkezési élet. Végre-valóabá talán megérti hazánk keresztény népe, hogy szere-tettel egyesülve, karöltve lehet meggyőzni azt a hatalmas ellenséget, mely kiszípolozta a magyart anyagilag és megmetyézte szellemi-leg. Hire-hamva sinos már a tejjel-mézrel folyó Magyarországnak s félő, ha az utolsó órában nem egyesülünk teljes erőnköl, a fajfentartás hazafias kötelessége is lehetetlenné válik. A tö-mörülésre, a testvéries társulatra az első pél-dát eklatánsan Sáregres lakossága adta meg. A katolikusok és reformátusok mellözve a

vallási különbséget közös erővel „Keresztény fogyasztási szövetkezetet” alakítottak 2250 kor. előjegyzéssel. Katolikus részről indult meg az akció s nem maradtak tétlenül a reformátusok sem s csakhamar egy testő tömörült a község népe, nagy lelkesedéssel megalkotották a szövetkezetet s elnöknek Szabács Imre ref. lelkész választották meg. Talán hazánkban ez az első fecske; adja Isten, hogy rövid idő alatt követőkre találjon.

Márczius 15-ét a Vizivárosi Hazafias Magyar Asztaltársaság is a nagy nap emlékéhez méltóan fogja megünnepelni. D. e. 9 órakor kezdődik a szépnek ígérkező ünnepség 12 szegény iskolásfiú felruházásával Varga István vendéglőjében (Alsókirálysor 2. szám a.), honnét lobogóval vonul az Asztaltársaság a felöltött fiúkkal az Erzsébetligeti honvédelemhez s azt beszéld, ének és a fiúk szavaiata kíséretében megkoszorozza. Ünnepély után a menet főntvezett vendégülbe tér vissza, hol a gyermekeket az Asztaltársaság megvendégeli. Este ugyanott társas halvaesora lesz: egy teríték ára 1 korona. Ugy az ünnepélyt, mint a nemes emberbaráti célt követő társaságot ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Néhány szó a pusztai cselédlakásokról cím alatt közölt cikkemre beérkezett levélre a t. szerkesztőség által már megírt észrevételekhez még a következőket fűzöm. Sajnos volna, ha általánosan tapasztalható lenne a már rajzolt állapot, de a hol megvan, egyforma az a maga szomorúságában, ezt levélíró ur is elismeri. Célom a hatóság figyelmének felkeltése volt, mert olyan helyen, mint levélíró urnál is vélem — hol a tulajdonos maga közvetlenül taraja a cselédjei munkásságának, ott a méltó elismerés nem is szokott elmaradni, s önmaga gondoskodik arról, hogy cselédjeinek egészséges, tisztességes otthona legyen. S nem is hiszem, hogy meg legyen ottan, a hol még a régi patriarális szeretet honol, a hol a földes ur nem csak ura, hanem atyja is munkásainak. Ott kellett tapasztalom a leírt viszonyokat, hol mondjuk „e sok pénzbe kerülő átváltoztatások egyszerre keresztül vihetők lennének”, — minden anyagi megerőltetés nélkül. Természetes, ezen bitokosok nemhogy ismernek cselédjeiket, de még számukat sem tudják s annál kevésbé, hogy minő lakásaik vannak. Így hát senki sem törődik velük. De ha a hatóság figyelmébe oda terelődik, előbb várhatunk eredményt. Hogy járvány akkor is lehet és lesz, ha ez állapotok megszűnnek, bizonyos; hiszen akkor városokban soha sem lenne, többéle okból is. De ez egyáltalán nem ok arra, hogy ne sürgessük ez állapotok megváltoztatását. Népinket ismerem, a hatóság intézkedéseit tiszteletben tartja s óvakodik olyan helyre menni, honnét esetleg valami bajt hurcolhat be családjára. A fertőző betegekről a kezelő orvos mindig értesíti a községi előjáróságot, és pedig a szükséges intézkedéseket azonnal megteszi, s bizony jól ismerik már faluhelyen is a lakás ajtajára kifüggesztett vörös lapot. Levélíró ur szavait ismételve: „igenis van még tulzánult lakás sok” s így felszólalásom teljesen indokolt. S. Gy.

Az álmos kocsi. Szabó András helybeli fuvaros Pap János nevű kocsisa f. hó 6-án délután a pákozdi bányába ment köért. Valószínűleg kissé ittas állapotban ült a kocsi, mert a városból kiérve mély álomba merült s majdnem életével fizette meg e gondatlanságát. A lovak ugyanis Kistalud pusztá mellett letértek az országtúrlól s neki mentek az ott folyó kanálsnak, a hol itatni szokott rendszeren a most alvó kocsi, a ki még akkor sem riadt fel álmából, midőn az esőtől és hóolvadási megáradt viz magával sodorta a kocsit s lovat mindenestül. Mintegy 100 lépésnyire vitte az ár magával a kocsit, mignem az ottani birka-ustatónál fennakadt. A véletlennek köszön-

hető, hogy a vergődő testet egy gyermek észrevette, segélyért kiáltott s a cselédség már-már az utolsó pillanatban mentette meg az eszméletlen állapotban levő kocsist s a lovakat. A koci több alkatrésze még maig sem került elő.

Sakk. A „Székesfejérvári sakköz társaság” fennállása óta most rendezte első háziversenyét, a mely a társasági életet nagyon felélénkítette. A versenyben 15-en vettek részt, a kik közül *Exner Győző* a többi versenyzőnek huszár-előnyt adott. A versenyben első lett *Exner Győző* 14 egységgel, második *Berényi István* 11 1/2 egységgel, harmadik és negyedik *Lukács László* és *Schmidt Rajmund* 11 egységgel. Megemlíthjük még, hogy a sakköz társaság legközelebb mulatságos tombola-versenyt rendez, a mely iránt már is igen nagy az érdeklődés.

Ismeretlen fatolvaj. *Lipcsy Lajos* városi aljegyző Sas-utca, 14. szám alatti lakásán a fűskamra lakatját f. hó 6-án virradóra leütötték s onnan egy köbméter vágott fát elvittek. A rendőrség a nyomozást megindította.

Az aggintézeti bizottság ma d. e. 11 órakor a városház nagytermében *K. Horváth István* be'városi plébános elnöke mellett ülést tartott, a mely alkalommal több folyó ügy elintézése után néhány aggintézetet fel az intézetbe. Az ülés tolyamán élénk vita fejlődött a fölött, melyik kerületi orvos tartozik gyógykezelné az aggintézeti betegeket. Az aggintézet ugyanis a multban a Kórház-utczában, tehát a vizivárosban volt s így akkor az ottani orvosi látogatás dr. *Palánszky Miklós* ker. orvos kötelessége volt, most azonban az aggintézet a tóvárosban, lévén szabályrendeletünk értelmében dr. *Árokay Antal* ker. orvos hatáskörébe tartozik. Most természetesen az ingeny providálás senkinek sem tetszik s a funkciótól mindkét orvos szabadulni akar. Vitatták, latolgatták a kérdést, egyértelmű határozatot hozni azonban e bizottság nem tudott s így az ügy a városi tanács, majd a kögyűlés elé kerül. Addig is azonban jó lesz, ha a polgármester ideigle esen saját hatáskörében intézkedik.

Felakasztotta magát. Pátkai levelezőnk írja, hogy ott tegnap délután 3 óra tájban *Joó István* felakasztotta magát. Az utóbbi időben beteges volt, rosszul ment a sora is, mert már 65 éves volt, a megélhető nagyon nagy küdelmebe került. Már régóta mondogatta, hogy nem bírja tovább a keserűséget, elemézi magát. Csakugyan meg is tette, hozzátartozói későn vették észre tettét, már halott volt. Az orvosrendőri szemlét ma ejtette meg az előjáróság dr. *Vizteleki Frigyes* járásorvos közbenjöttével.

Névmagyarosítás. *Bruszt Antal* helybeli lakos, valamint *kiskoru Béla* nevű fia vezeikénevét belügyminiszteri engedéllyel „Barczá”-ra magyarosította.

Az utca demagógjai. *Csepeli Sándor* szolnoki és *Gulyás László* budapesti illetőségű pénz nélküli faczér legények két nap óta városunkban kéregettek s alkalomadtán egy-egy szabad előadást tartottak, meglehetősen kelkesedéssel. A büntető törvénykönyvről, az új bünvádi perrendtartásról jogi fejtetésekkel álltak elő s megspékelték egy kis szociális schlagwort-tal. Szinte jól érezték magukat városunkban, mignem egy rendőr megirigyelte azt a nagy tudományt s karhatalommal szerződtette rendőr októnak. Most a dityyiban gondolkoznak a legközelebb tartandó tolonczuti tanulmányon.

Állatorvosi kirendelések. A fölmivelésiügyi miniszter a marharakodó vasuti állomásoknál a következő állatorvosokat bízta meg a szakértői teendőik végzésével: *Aba, Sárkeresztur, Serégélyas, Zichy-Ujfalú* állomásokon *Takács Miksa* fejérvári lakost; helyettesül *Bognár Józsefet*; *Acsa, Alusuth, Felcsuth, Bicske* állomásokon *Szűke Józsefet*, helyettesül *László Ferencz* urad. állatorvost; *Adony, Szabolcs, Baracska, Duna-Adony, Duna-Pentele, Előszállás, Herczegfalva, Nagy-Venyim, Ráczalmás, Ercsi, Erd* állomásokon *Farkas Gyulát*, helyettesül *Csizmadia József* duna-Adonyi közs. állatorvost; *Csala, Lovasberény, Pátka* állomásokon *Pauer István* városi állatorvost, helyettesül *Takács Miksát*; *Czece, Sárbogárd, Sársz. Ágota, Sározd* állomásokon *Noszlopi Antalt*, helyettesül *Káldorovits Árpád sár-szt-miklósi* állatorvost; *Agárd, Nyék, Dinnyés, Velence* állomásokon *Mentler Béla k.-nyéki* állatorvost, helyettesül *Bognár Józsefet*; *Martonvásár* állomásra *Bognár Józsefet*, helyettesül *Mentler Bélát*; *Bodajk, Moór* állomásokra *Tauth Lajos* járási állatorvost, helyettesül *Takács Miksát*; *Fejér-Zichyfalva* állomásra *Takács Miksát*, helyettesül *Pauer István* és *Polgárdi* állomásra *Bognár Józsefet* és helyettesül *Takács Miksát*.

Hirtelen halál. *Polgárdin* — mint ottani levelezőnk írja — f. hó 7-én este *Bodza József* né napszámosnő a mint napi munkájából hazatért, hirtelen összeesett s nyomban meg is halt. Nap közben semmi fájdalomról nem panaszkodott, jól érezte magát s általában mindenki egészségesnek hitte a jokedélyű, szegény asszonyt. A halottkém a felboncoltatáshoz szükséges intézkedéseket megtette.

A Székesfejérvári kerékpár egyesület f. hó 10-én d. u. 5 órakor rendkívüli közgyűlést tart az „Otthon” kávéház külön melléktermében, a melyre a t. tagok ezennel meghívataknak. Hogy az egyesület a kerékpár-sportot minél hathatósabban fejlessze, s hogy a Székesfejérvártól mindenféle kellemetlenségekkel küzdő kerékpárosoktól e kellemetlenségek elháríthatók legyenek, kívánatos volna, hogy az itteni kerékpárosok mind egy táborba sorakozzanak. Egyesült erővel a kerékpárosok jogosult igényének érvényt lehetne szerezni, mint történt ez a helybeli korcsolya egyesületnél. Az egyesület elnöksége arra kéri városunk igen t. kerékpárosait, hogy az egyesületbe is lépjenek be, hogy beiratkozzanak sziveskedjenek. *Kunos Gyula* elnök.

Csaló suhancz. F. hó 4-én *Kovács Antal* polgárdi szabómesterhez beállított *Kollár János* pályász fiával *Csajági János* suhancz, felpróbált s ki is akudott egy öltöny ruhát, a melyet azonban fel nem huzhatott rögtön, mert nem volt pénze. Két napra *Csajági* ismét beállít *Kovács*hoz egy levéllel, melyben *Kollár* pályász szavatosságát vállal a ruha árért, sőt f. hó 8-ikára meg is invitálta ebédre a tisztas szabómestert. Ugy is lett. *Kovács* diszbe vágja magát s megjelenik az ebéden s ekkor sült ki *Csajági* turpissága, a ki azonban ekkor már kerekelt oldott. *Kovács* nyomban vonatra ült s csakugyan városunkban a vasuti állomáson megismerte a jeles fickót, a ki az új ruhában fészelt. A rendőrség pártfogásába vette.

Kavéhazi hangverseny. *Darázs Károly* jóhirű cigányprímásunk f. hó 10-én azaz holnap este az *Otthon* kávéházban hangversenyt tart a következő műsorral: 1. Kerékpár induló — *Vörös. 2. San Toy keringő — Sidney. 3. Csárdás 3 részben. Darázs* legújabb szerzeménye. 4. Költő és paraszt, opera. 5. Magyar nóták, kisbőgő soló, előadja *Babáry. 6. Amor keringő. 7. Parasztszület* (Cavalleria Rusticana) *Mascagni. 8. Toronyóra* eperia. *Göre Gábor* nóták. 9. Czigánybárd cimbalom soló. *Sárközy. 10. Operabál* négyes. 11. *Bihary kesergője. 12. Nemzetközi* induló.

— **Általánosan elismerik** úgy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-féle gazdasági és kerti magvak gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. Különösen impregnált csilagjegyű repamagjai ritkítják párjukat és össze nem tévesztendők más utánzót hasonló védjegyű, de nem impregnált repamagokkal. A Mauthner-féle magok tehát felülmúlhatatlanok és gazdánk csak helyesen cselekszenek, ha megzsúgósítjuk őket mindig Mauthner-féle magokkal fedezik.

— **Halálozás.** Merzich Melanie tegnap d. u. 3 órakor 18 éves korában meghalt. Temetése holnap d. u. 3 órakor lesz.

— **Tolvaj cseléd.** Kalmár Julianna Jovaberényi születésű, helybeli cselédleány Molnár Mari igari faczér-cseléddel a cseléd elhelyezéskor ismerkedett meg a rövid ismeretség után ez utóbbi Kalmártól egy 6 korona értékű vásznat ellopott s azzal Igarra szökött. A rendőrség intézkedése folytán Molnár Mari is a vásznon is megkerült. A feljelentés a tolvaj cseléd ellen megtétetett.

— **Helyreigazítás.** A jótékony nőegylet javára a helybeli pénzintézetek részéről beérkezett adományok felsorolásánál lapunk legutóbbi számában téves adatokat közöltünk s illetékes helyről téves felhívás folytán helyreigazítjuk akként, hogy a Fejérmegyei takarékpénztár 160, a kereskedelmi bank pedig 60 koronát adott az egyelet céljaira.

— **Megrongált munkásgunyhók.** A Szabad-Battyánhoz tartozó Lajos telepen a napokban eddig ismeretlen tettesek eddig mintegy 10–12 munkásgunyhót feltörték s megrongáltak. A mennyiben a megejtett vizsgálat során megállapított, hogy a gunyhóból semmi sem hiányzik, nagyon valószínű, hogy a tett pajkososság eredménye. A csendőrség a tettesek kézrekerítése iránt a nyomozási eljárást folyamatba tette.

XIII. Leó pápa körlevele a keresztény szocializmusról.

(Folytatás.)

Szolgáljon dicséretére a keresztény szeretet eme művének az is, hogy nemcsak a pillanatnyi szükség enyhítése foglalkoztatja, hanem az állandó jellegű intézmények is, a miből a szükségbe jutók állandó és biztos hasznót nyerhetnek. Amde e mellett buzdítani kell az előrelátás és takarékoság erényeire a munkásokat, hogy évek multával annál inkább gondolkodhassanak magok a saját szükségleteikről. Az ily intézkedés egyrészt felel meg a gazdagoknak a vagyontalanok iránt való kötelességét, másrészt a vagyontalanoknak is nagyobb tisztességére válik; ezeket ugyanis midőn jobb sorsba juttatja, egyúttal a veszedelmektől távol tartja, kivánságaik zabolátlán uralmától megmentti s az erény gyakorlására ösztönzi. Mivel azért ez a törekvés oly hasznos és időszerű, méltó, hogy benne minden jóakaró lélek serényen és okos eljárással egyesüljön.

Világos a mondottakból, hogy a katolikusoknak ez a törekvése, mely a nép javára és könnyebbítésére irányul, teljesen egybehangzik az Egyház szellemével, s legjobban visszatükröződik annak örök példáiban. Keveset határoz az, hogy ez a törekvés a keresztény népségítés vagy pedig a keresztény demokrácia név alatt valósul-e meg, csak vegye figyelembe és kövesse azokat az intelmeket minden csordítás nélkül, melyeket Mi felsoroltunk. De komoly dolgokban feltétlenül szükséges, hogy megőrizzék a katolikusok szándékaik egységét, meg akaratos és tevékenységük egyetértését. És nem kevésbé szükséges, hogy e tevékenységben résztvevők száma növekedjék és ekképen a feladat köre tágabbra és terjedelmesebbre váljék. — Főképpen szükséges megnyerni mind azoknak jóakaratu közreműködését, a kik születésüknél, vagyonuknál, értelmességüknél vagy képzettségüknél fogva nagyobb tekintélynek

örvendenek polgártársaik közt. Ha ezek hiányzanak a közreműködők sorából, akkor nagyon kevés eredményre számíthat a nép javára irányuló vállalkozás. Bizonyára annál biztosabban és rövidebben érhetjük el utunk célját, mentől nagyobb számban és minél buzgóbban működnek közre a legtekintélyesebb polgárok. Gondoljuk meg, hogy nem mindegy, vajjon törődnek-e vagy nem az elhagyottak sorsával; hanem ez valóban kötelességük. Mert a polgár nem él c-upán magának, hanem a közösségnek is; következképpen a mely adott nem róbatnak le a köznek javára, azt másoknak, kik tehetik, annál nagyobb mértékben kell viselniük. E komoly kötelességre figyelmeztetheti őket a kapott javak jelessége, melyekért egykoron szigorú számadásra vonja bírálóikat Isten, a ki e javakat adta; figyelmezteti a bajok özöne, melyek egykor nagy romlást hozhatnak minden osztályra, ha kellő időben nem gondoskodnak orvoslásról; úgy, hogy az, a ki nem gondol a nyomor okainak megszüntetésére, oktalanul önmaga és a köz ellen cselekszik. — Nem kell attól sem félni, hogy ha ez a keresztény szellemű társadalmi tevékenység szélesebb körben elterjed és felvirágozik, kiirtja a régebbi intézményeket, melyeket az ösök kegyessége és előrelátása létesített s melyek sok időn át virágoztak s elnyelik őket az új intézmények. Ellenkezőleg a régi és új intézmények, mint-hogy a keresztény szeretet és vallás ugyanazon lelke hatja át mindannyit, egyetértve és egymást támogatva, jótékonyágukban versenyezve, még inkább elenyészethetik a nép szükségét és azokat a veszélyeket, melyek napról-napra komolyabbá válnak. — A szomoró valóság hangosan kiáltja, hogy bátorságra s egyesülésre van szükségünk, mert már szemben áll velünk a szerencsétlenségnek nagy tömege és félelmesen közel a felforgatás veszedelme, kivált a szocialisták törekvése folytán. Befurakodnak az országok fővárosaiba; ott vannak a magán és a nyilvános gyülekezetekben, a tanácskozásookban és az irodalomban, zendülésre igatva a tömegeket; elvetik a vallás minden szilánkját, hallgatnak a kötelességekről, de annál inkább talozzák a jogokat, feltűzelik mind jobban a szükségét szenvedőket, a kiket a nyomor fogékonyra tesz a szemfényvesztő család és tévesztés befogadására. — Ime tehát a társadalom és a vallás legfőbb érdekeitől van szó; kell tehát, hogy a jók mindnyájan védelmére keljenek e szent ügynek.

Hogy pedig a lelek egyetértése megnyerje a kívánt állandóságot, távol kell tartani minden olyan kérdést, mely összeütközést vagy meghasonlást okozhatna. Kerülni kell tehát egy a hírlapi cikkekben, mint a népszerű előadásokban azokat a távoleső és semmi hasznót sem hajtó kérdéseket, melyek igen nehezen oldhatók meg, s nem közönséges mértékű elmélet és tanulmányt kívánnak. Az emberi gyarlóság úgy hozza magával, hogy sokban k' telkedik s többen igen könnyen szétágnak véleményükben; de illik, hogy a kik ösztönös keresik az igazságot, a kétségekről folytatott vitában őrizzék meg a nyugodtságot, szerénységet és kölcsönös tiszteletet s ha a véleményekben eltérnek, legyenek egyek a jóakarásban. Ha pedig bárkinek kétsége támadna valamely kérdésben, vesse alá magát mindig készséges lélekkel és vallásos alázatossággal az apostoli Szentszék határozatainak.

(Vége következik.)

Színház.

Märcius 7.

Az „Ocskay brigadéros“-t ma is telt ház nézte s a közösség már magával hozott, készen tartott lelkesedésével minden hatásos jelenetet nyílt színen megtapsolt. A darabról és előadásról már referáltunk, csak azt jegyezzük meg, hogy a színjátékot megelőző prologban nálunk kettő szerepelnek; először ugyanis a láthatatlan, de annál inkább hallható sugó mond el nyomatékos hangulajzóssal egy-egy mondatot, azután egy oktával feljebb elmondja

ugyanazt Jávorka Ádám (Halmai); már pedig így ez a különben is izléstelen prolog kétszeresen borzasztó s nem csodáljuk a közönség soraiból gyakorta felhangzó püsszegetést.

Märcius 8.

„A szultán,“ Verő operetteje került színpadra lezállított helyarákkal. Mányai Aranka szép éneke, Lévy Sári kedveskedése és Tiszta jóízű mókái derült hangulatban tartották a közönséget. Egyebekben ez operette előadásáról már megemlékezünk.

IRODALOM.

— **Egy hölgy emlékiratai.** Alulírott az 1848-iki szabadságharcunkról szóló, még magyar nyelven meg nem jelent kitűnő munkát fordított. Ez Beck Vilma bárónének „Memoiren einer Dame“ „Egy hölgy emlékiratai“ című érdekesítő műve, mely 1851-ben Londonban jelent meg. A mű tárgyánál és tartalmánál fogva minden magyar ember érdeklődését méltán megerdemli, még akkor is, ha valaki szabadságharcunk egész irodalmát ismeri, Beck Vilma bárónő a legnagyobb magyarnak, Kossuth Lajosnak teljes bizalmát bírta és annak legmegbízhatóbb kiküldöttje volt. Mint mágnáshölgy nemcsak egész nagy vagyonát áldozta fel a magyar szabadság érdekében, hanem életét is e nagy és szent ügyért számtalanszor kockáztatta tette. Áldott emléke valóban megerdemli, hogy műve, mint egy kiváló honleány valóban szép munkája édes magyar nyelvünkön is napvilágot lásson és magyar hölgyeink neves szívében az igazi kazuazertetet élessze és ápolja. Előfizetési ára, fizve csinos nemzeti színű borítékban 3 korona. Minden tíz előfizető után egy tiszteletpéldányt adok. Kérem az előfizetési ívet a vétel napjától számított 2 hét múlva a beszedett pénzzel együtt czimemre megküldeni, hogy a munka minél előbb megjelenhessen. A könyvet megjelenése után azonnal portómentesen szétküldöm. Hazafias üdvözléssel dr. Halász Sándor felsőbb leányiskolai tanár. Miskolc. Szemere-utca 20

Magán-árverési hirdetés.

A néhai Rakács Lajos hagyatékához tartozó, következő u. m.

1. A szefjérvári 3730. sz. betétben A + 1 sor 11, 386 hrsz. alatt bevezetett rácz temető dűlöbeni 642 □ öli kiterjedésű szántóingatlan 2568 kor. kiküldési árban.

2. A székesfejérvári 879. sz. betétben A + 2 sor 1139 hrsz. alatt bevezetett s 594 □ öli területtel kitüntetett és szőlővel beültetett ingatlan 1782 kor. kiküldési árban.

3. A székesfejérvári 849. sz. betétben A + 3 sor 11402 hrsz. alatt bevezetett 673 □ öllal kitüntetett, szőlővel beültetett, rácz-temető dűlöbeni ingatlan 2019 kor. kiküldési árban.

4. A székesfejérvári 879. sz. telekkönyvben A + 4 sor 11393. hrsz. alatt bevezetett rácz-temető dűlöbeni 680 □ öli területű, szőlővel beültetett ingatlan 2040 kor. kiküldési árban.

5. A székesfejérvári 4901. sz. betétben A + 1 sor 11521. hrsz. alatt bevezetett 1590 □ öli területtel kitüntetett rácz-temető dűlöbeni ingatlan 3903 kor. kiküldési árban a Székesfejérvárott a városház örszobájában 1901. évi március hó 16-án d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános magán-árverés útján a legjobbat ígérőnek szabadkézűl eladatul fognak.

Kiküldési ár esetleg fokozatosan leszállíthatni fog.

Árverezők tartoznak az árveréskor az ingatlanok kiküldési árának 10%-át bauxatpénzül

letenni, a vételért pedig a szerződés aláírása alkalmával készpénzben lefizetni.

Vevő a megvett ingatlanok azonnal tényleges birtoka és használatába lép, azonban az adót is az árverés napjától viselni tartozik, öt térbelvén a szerződés kötés, s átíratással járó költségek, valamint a vételi jogügylet díjszabása.

Az eladott ingatlanok tehermentesítése iránt vevővel szemben a teljes szavatosság elvállaltatik.

Dr. Saára Gyula
ügyvéd,
mint Rakáts Lajos örökösei s
a jelzálogos hitelezők közös
megbízottja.

Kiadó lakás.

Palotai-utca 19. sz. a. egy 4 szobás utcai lakás mellékhelyiségekkel együtt május 1-órán kiadó.

Bővebbet Lichtneckert József fűszerkereskedésében.

Hirdetések

a »FEJÉRMEGYEI NAPLÓ«
részére
jutányos áron vétetnek fel.

Allein echt Balsam
aus der Fabrik Thiery's
in Pregrada

Nelkülözhetlen és felülmulhatlan hatása elmaradhatlan.
Világczikkek, kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb az egész világon hírneves és legkorcsotabb házszerek a

Thierry A.-féle balzsamok

felülmulhatlan minden mell, tüdő, máj, gyomor és minden belső betegségben. Külöleg leghatásosabb **sebgyógyítószert.**

Valódi csakis a minden államban regisztrált **apótea védjeggyel** és zárnakkal becsajtott: **Allein echt** címmel. Kimutatható évi gyártás 6 millió palack. — Postán küldve 12 kicsiny vagy 6 kettős palack 4 korona. — Egy próba palack prospektussal és a világ minden országában lévő raktárak jegyzékével együtt 1 korona 20 állér. — Szétküldés csakis az összeg előleges beküldése mellett történik.

Thierry A. centifolia kenőcse

(neve csodabalsam) eddig el nem ért összehúzó erővel és gyógyhatással! A műtéteket legtöbnyire fölöslegessé teszi. Ezzel a kenőccsel egy már 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszű, sőt legujabban egy 22 éves súlyos rákszerű bajt gyógyítottak meg! Hatása antiseptikus és gyors enyhülést, leghűsít és teljes gyógyulást hoz mindennemű gyulladásoknál és sebeknél. Puhítólag és elosztatólag hat és eltávolít biztosan bármilyen akármilyen mélyen behatolt idegen testet. **Egy tégely** bérmentesen 1 kor. 80 fillér csakis az összeg előleges beküldése mellett. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Kimutatható évi gyártás 100 000 tégely. Mindkét szerről egész levéltára áll betekintésre a világ minden országából beérkezett eredeti bizonyítványokon. — Kertüljük az utánzatokat és ügyeljünk a minden tégelyen beégetett czégre: **Apotheke zum Schutz engel des A. Thierry.** Ahol raktár nincs, ne hagyjuk magunkat hamisítványok vagy állítólag hasonló értékű készítmények vételére rábeszélni, hanem, **rendeljünk közvetlen és csimezzük azt:**

Apotheker A. THIERRY'S FABRIK IN PREGRADA bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az oszt. cs. és kir. áll. hivatalnokok szöv. szállítója. Contractor of the War-Office and the Admiralty London.
Kapható: Török József gyógyszerárában Budapesten, Király-utca 12.

SZÁMMER IMRE

KÖNYVNYOMDÁJA SZÉKESFEJÉRVÁR.

- o o o o o ELVÁLLAL MINDENMŰ
- o o o o o KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK
- o o o o o KÉSZÍTÉSÉT IZLÉSES KIÁLLI-
- o o o o o TÁSSAL, JUTÁNYOS ÁRON.

AJÁNLJA DÚSAN FELSZERELT o o o o o
RAKTÁRÁT o o o o o
IRODAI, FOGALMAZÓ, LEVÉL o o o o o
ÉS CSOMAGOLÓ PAPIROKBAN. o o o o o

- o o o o o KÉSZLETBEN TART MINDEN-
- o o o o o NEMŰ NYOMTATVÁNYT ÜGY-
- o o o o o VÉDEK, SZOLGABIRÓSÁGOK,
- o o o o o KÖZSÉGEK, EGYHÁZAK STB.
- o o o o o RÉSZÉRE. o o o o o

BÁSTYA-UTCZA 9. SZ. o o o o o
TELEFON 99. o o o o o

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfejérvár 1879. — Ucs 1879. Budapest 1885. és 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda

József főherczeg és K. Ottilia főherczegasszony ó császári és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, Váci-utca 15-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert, megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dűsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,
pluviale, dalmatika és ornátusokat.
Egyházi és társulati lobogókat.

Tűzoltó, iskolagyermek, Mária-társulati, ipartársulati, delegleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciboriumokat és kelyheket. Fali- és oltár-gyertyatartókat és oltárlámpákat.

Monstranciákat, stáció-képeket, oltárokat, úrképsorókat stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltár-gyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyem-hímzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmenten küldök.

Műhímezés.